

order that is established by the terms of the contract. Therefore, in such a sequence, there will be relocated duty to prove from one party of obligation, which, by virtue of the terms of the contract, was obliged to perform a certain action under the terms of contract, to the other party, which, under the terms of the contract, has to perform the following action in the obligation.

Keywords: civil procedure, civil proceedings, proof, burden of proof, allocation of responsibilities for providing of evidence, subject of proof, contractual disputes, contract terms.

УДК 347.9

Н. С. ГОРБАНЬ

ПРО ПЕРЕВАГИ МЕДІАЦІЇ ТА МИРОВОЇ УГОДИ У ВИКОНАВЧОМУ ПРОВАДЖЕННІ

Досліджено переваги застосування медіації та/або мирової угоди у виконавчому провадженні. Аналізуються положення законодавства, якими регулюється процедура укладення мирової угоди у виконавчому провадженні на предмет наявності проблем, які потребують законодавчого врегулювання. Встановлюються окремі випадки, коли під час здійснення виконавчого провадження доцільно застосувати процедуру медіації. Зроблено висновки щодо необхідності змінити політику держави щодо застосування обмеження окремих прав боржників.

Ключові слова: виконавче провадження, медіація, мирова угода, виконавець.

Горбань Н. С. О преимуществах медиации и мирового соглашения в исполнительном производстве

Исследуются преимущества при применении медиации и / или мирового соглашения в исполнительном производстве. Анализируются положения законодательства, регулирующие процедуру заключения мирового соглашения в исполнительном производстве на предмет наличия проблем, требующих законодательного урегулирования. Устанавливаются отдельные случаи, когда при осуществлении исполнительного производства целесообразно применить процедуру медиации. Сделаны выводы о необходимости изме-

---

© ГОРБАНЬ Наталія Сергіївна – кандидат юридичних наук, асистент кафедри нотаріального та виконавчого процесу й адвокатури Київського національного університету імені Тараса Шевченка

нить політику государства по применению ограничения отдельных прав должников.

Ключевые слова: исполнительное производство, медиация, мировое соглашение, исполнитель

Horban Nataliia. On advantages of mediation and amicable agreement in enforcement proceeding

The article deals with the research of advantages of mediation and/or amicable agreement in enforcement proceeding. It analyzes the provisions of legislation, which regulate the procedure of amicable agreement conclusion in enforcement proceeding in connection with the issues, that need legislative regulation. The certain cases, where mediation procedure shall be applied during enforcement proceedings, are established. A general conclusion emphasis on the necessity of changing of the state policy concerning the restriction of some debtors' rights.

Keywords: enforcement proceeding, mediation, amicable agreement, state enforcement officer.

Сфера примусового виконання судових рішень і рішень інших органів та осіб є предметом підвищеної уваги. Законодавець, науковці і практики шукають всі можливі способи і механізми, застосування яких сприятиме тому, щоб 1 790 540 виконавчих проваджень, які зареєстровані станом на жовтень 2018 року¹ в Автоматизованій системі виконавчих проваджень, були виконані. В протилежному випадку діяльність системи правосуддя не буде ефективною, так як виконання судового рішення є невід'ємною складовою права кожного на судовий захист і охоплює, зокрема, законодавчо визначений комплекс дій, спрямованих на захист і відновлення порушених прав, свобод, законних інтересів фізичних та юридичних осіб, суспільства, держави. Невиконання судового рішення не тільки загрожує сутності права на справедливий розгляд судом, яке гарантоване на конституційному рівні, а й підриває довіру суспільства до держави. Аналіз вітчизняної моделі виконавчого провадження вказує, що особливу увагу слід зосередити на запровадженні альтернативних способів підвищення ефективності виконавчого провадження. Міністерством юстиції було затверджено Паспорт реформи системи виконання судових рішень, в якому питання медіації закладено у першу стратегіч-

ну ціль, яка пов'язана зі створенням мотивації для добровільного виконання судових рішень і розвитком передових норм, що стосуються медіаційної процедури перемовин. Настав час, коли необхідно докласти максимум зусиль із боку уповноважених органів держави, громадськості, наукової спільноти для нівелювання правового нігілізму в сфері виконання судових рішень та, перш за все, недопущення порушення прав осіб, учасників виконавчого провадження.

Розробка теоретичної моделі медіації в процесі виконання судових рішень і рішень інших органів може бути успішною, якщо на її основі буде досягнуто позитивних результатів у практичній діяльності виконавців. Тому, у контексті аналізу існуючих підходів до розуміння поняття медіації, її інституційних особливостей, значний інтерес являють судження сучасних вчених, які досліджують дану проблематику в сфері виконавчого провадження. Серед них: О. О. Дерій, О. О. Кармаза, Л. С. Малярчук, С. Я. Фурса, С. В. Щербак.

Після ратифікації Верховною Радою України Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод², усталеною в діяльності вітчизняних судів є практика тлумачення правосуддя не тільки як винесення судового рішення, але і його виконання. Згідно із статтею 17 Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» суди застосовують при розгляді справ Конвенцію та практику Суду як джерело права. Положення «Право було б ілюзорним, якби правова система Договірної держави допускала, щоб остаточне судове рішення, яке має обов'язкову силу, не виконувалося», яке міститься у рішеннях ЄСПЛЗ все частіше знаходить своє застосування у вітчизняній судовій практиці.

Варто зазначити, раніше суди, як правило, приймали рішення на користь органів державної виконавчої служби за позовами осіб, права яких порушені у зв'язку із невиконанням судового рішення про визнання протиправною бездіяльність державних виконавців, яка призвела до невиконання судового рішення. Вже сьогодні змінюється судова практика щодо оцінки дій виконавця у разі невиконання рішення суду. Факт того,

що рішення суду не виконано, уже само собою свідчить про те, що державний виконавець не вжив достатніх ефективних заходів для своєчасного примусового виконання виконавчого документа. Верховний суд у постанові Касаційного цивільного суду в справі № 350/1325/17-ц указав, що держвиконавець показав бездіяльність усупереч положенням ст. ст. 10, 18 Закону, що регламентують вжиття заходів, необхідних для своєчасного й у повному обсязі виконання рішення з використанням можливостей, передбачених Законом⁴.

Екс-голова Вишого господарського суду С. Демченко підкреслює, що «будь-який судовий процес повинен завершуватись реалізацією рішення, що набрало законної сили. Саме на стадії реалізації прав, обов'язків, охоронюваних законом інтересів, підтверджених рішенням суду, відбувається їхній реальний захист. Реалізація судового рішення виступає показником соціально справедливого розгляду конфлікту, життєвості застосованого судом закону, його авторитету, а також ефективності правосуддя»⁵.

Звіти про результати діяльності Міністерства юстиції за 9 місяців 2018 року щодо виконання судових рішень та рішень інших органів містять цифри, які показують динаміку покращення ситуації в цій сфері. Виконання рішень про стягнення аліментів та погашенню заборгованості із заробітної плати — зона особливої уваги. На законодавчому та адміністративному рівнях розширено коло засобів впливу на боржників. Завдяки нововведенням майже 133 тисячам боржників з виплати аліментів обмежено право виїзду за кордон, керування автомобілем, користування зброєю та полювання. Окрім того, складено 26,7 тисяч протоколів про притягнення боржників до адміністративної відповідальності і судами винесено 2151 постанову про накладення на боржника стягнення у вигляді суспільно корисних робіт. 949 боржників фактично відпрацьовують на суспільно корисних роботах, кошти за оплату яких ідуть на ліквідацію заборгованості по аліментах. Уже стягнуто 1,3 млн грн завдяки застосуванню до боржників санкцій у вигляді суспільно корисних робіт. Ще одним ефективним інструментом впли-

ву на боржників стало накладення штрафів на суму заборгованості по аліментах. Завдяки застосуванню штрафних санкцій всього за 2 місяці з дня вступу в силу другого пакету законів #ЧужихДітейНеБуває вдалося стягнути 5,3 млн грн, які були спрямовані безпосередньо дітям⁶.

Безумовно, держава через впровадження так званих «репресивних» заходів впливу на боржників змінила ситуацію в сфері виконання судових рішень і рішень інших органів. Однак, відповідно до положень Конституції – Україна є демократичною, правовою державою в якій права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Варто зазначити, що в демократичній державі законодавче звуження змісту та (або) обсягу прав і свобод людини щодо її можливостей мати, володіти, користуватися і розпоряджатися соціальними цінностями, свободою дій і поведінки допускається у виключних випадках. Серед них: з метою захисту суверенітету і територіальної цілісності або громадського порядку, забезпечення економічної й інформаційної безпеки, для охорони здоров'я, суспільної моралі й забезпечення захисту прав і свобод людини. Обмеження прав у соціальній державі є показником державних стандартів рівня життя людини.

Отже, не можна вважати абсолютно правильною і позитивною практику законодавчого обмеження прав боржників у разі невиконання ними зобов'язань, покладених на них рішенням суду чи іншого органу. Досягнуте органами державної виконавчої служби чи приватними виконавцями у такий спосіб задоволення вимог стягувача доволі часто кореспондує з порушенням прав боржника, коли мають місце зловживання дискреційними повноваженнями відповідними органами державної виконавчої служби чи приватними виконавцями. Більш демократичним вбачається застосування таких способів вирішення правових конфліктів, пов'язаних із виконанням судових рішень, коли не тільки сторони – боржник і стягувач будуть зацікавлені у тому, щоб жодна сторона не постраждала від його вирішення мирним шляхом. Конфлікти між виконавцем і сторонами також можуть бути вирішеними із застосуван-

ням досудових, альтернативних способів вирішення спору. Такі способи базуються на принципі – сторони, які спричинили виникнення спору, мають самостійно його вирішити не перекладаючи відповідальності за його вирішення на інші органи чи суд, тому що це безпосередньо стосується їх особистих прав, обов'язків, інтересів.

Верховенство права передбачає не тільки цінність та гарантованість прав і свобод людини. Вбачається, що дія даного принципу також визначає відповідальне ставлення до обов'язків, так як вони тісно взаємопов'язані із правами людини.

Так, відповідно до сімейного законодавства сімейні права та обов'язки є такими, що тісно пов'язані з особою, а тому не можуть бути перекладені на іншу особу. Роз'яснювальна робота, яка має проводитися відповідними компетентними державними органами, щодо переваг дотримуватися прав та добросовісно виконувати обов'язки, не тільки слугуватиме покращенню якості життя людей, а й ситуації в державі. На нашу думку, вже на момент укладення шлюбу мають бути врегульованими за допомогою існуючих правових інструментів (шлюбний договір, договір) питання майнового і немайнового характеру, які виникнуть в майбутньому із народженням дітей і у випадку ускладнення взаємовідносин між подружжям чи навіть їх при розірванні, діти щоб не були заручниками обставин, а мали гарантоване матеріальне забезпечення з боку батьків. У свідомості кожного із батьків, обов'язок утримувати дитину має бути безапеляційним, тоді держава не матиме «кричущої» статистики щодо кількості боржників по сплаті аліментів. З початку року примусово було стягнуто 3,8 млрд грн аліментів на користь 541 тисячі дітей. Тобто в середньому на одну дитину стягнуто 7 тисяч гривень. Дані цифри свідчать про низький рівень правосвідомості громадян, які тільки після застосування державного примусу виконали свої батьківські обов'язки. Слід зазначити, що в 2018 році 48 тисяч боржників погасили заборгованість по аліментах у повному обсязі це офіційна цифра озвучена Міністерством юстиції. Проте, не оприлюднюється інформація про кількість виконавчих проваджень, за

якими борги роками не погашаються. Можемо здогадуватися, що їх цифра вражаюча.

Зростання кількості звернень до вітчизняних судових органів, до ЄСПЛ щодо невиконання судових рішень та рішень інших органів спонукає останніх застосовувати у своїй практиці більш ефективні, менш фінансового обтяжливі для держави і осіб, менш тривалі у часі способи судового та позасудового вирішення спорів, а саме – примирливі процедури. Відповідно до частини 1 статті 39 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод на будь-якій стадії провадження суд може надати себе у розпорядження заінтересованих сторін для забезпечення дружнього врегулювання спору на основі поваги до прав людини, як їх формулює Конвенція та протоколи до неї. Застосування ЄСПЛ примирливих процедур, як невід'ємної частини міжнародного судового процесу, сприяє громадянам України досягти визнання їх порушених прав.

Ознайомившись із науковими джерелами за даною проблематикою, потрібно зазначити, що на даний час відсутнє єдине розуміння поняття примирливих процедур. Взявши за основу дослідження С. К. Бурми, необхідно врахувати: «Ми схильні вважати, що під час застосування загального поняття «примирливі процедури» ми маємо справу з кількома видами цієї процедури, до яких можна зарахувати такі: дружнє врегулювання, медіація, альтернативне вирішення спорів, посередництво, переговори, мирова угода як процесуально-правовий інститут, а не договір»⁷.

Адаптація законодавства до сучасних умов, імплементація положень європейського законодавства в вітчизняне законодавче поле призвело до закріплення в ньому положень про застосування примирливих процедур, в тому числі, при виконанні судових рішень і рішень інших органів. На відміну від медіації, чинний Закон України «Про виконавче провадження»⁸ (далі – Закон) містить положення, якими допускається застосування мирової угоди. Як зазначає О. Верба «укладаючи мирову угоду (розпоряджаючись своїми правами на власний розсуд, в чому проявляється приватне начало), сторони врегу-

львують спір процесуальним способом під контролем суду. Це повноваження суду як імперативна норма міститься в Цивільному процесуальному кодексі України від 18 березня 2004 р., що є публічним началом цього правового інституту. Мирова угода не є лише процесуально-правовим інститутом, а й матеріально-правовим, оскільки сторони, які її укладають і подають для визнання судові, мають на меті, насамперед, врегулювати на взаємовигідних умовах їхні матеріальні приватні правовідносини, в результаті чого вони втрачають інтерес до примусового виконання рішення, а відтак, закінчити виконавче провадження»⁹.

Так, частина 2 статті 19 Закону містить положення, що сторони у процесі виконання рішення відповідно до процесуального законодавства мають право укласти мирову угоду, що затверджується (визнається) судом, який видав виконавчий документ.

Процедура надання мировій угоді юридичної сили міститься у статті 434 Цивільного процесуального кодексу (далі – ЦПК). Укладена між сторонами мирова угода, або заява про відмову стягувача від примусового виконання в процесі виконання рішення подається в письмовій формі державному або приватному виконавцеві, який не пізніше триденного строку передає її для затвердження до суду, який видав виконавчий документ. Питання затвердження мирової угоди у процесі виконання рішення, задоволення заяви про відмову стягувача від примусового виконання рішення вирішується судом протягом десяти днів з дня надходження до суду відповідної заяви, про що постановляється ухвала. Як зазначається в Постанові Пленуму Верховного суду України вищезазначені правила мають застосовуватися загальним судом у виконавчому провадженні як за судовими рішеннями, так і за іншими виконавчими документами¹⁰.

Дослідниками піднімається питання, що при укладенні мирових угод сторони виконавчого провадження і виконавець стикаються із недосконалою законодавчою регламентацією даної процедури. Наприклад, при поглибленому аналізі проце-

дури укладення мирової угоди на підставі виконавчого напису нотаріуса, як одного із різновидів виконавчого документу, Л. Малярчук побачила невідповідність та запропонувала альтернативний, закріпленому у чинному законодавстві, варіант розділення повноважень між юрисдикційними органами по визнанню умов мирових угод, укладених у виконавчому процесі¹¹. Позиція дослідниці дає привід переглянути існуючий законодавчий підхід до застосування такого процесуального інструменту, як мирова угода.

Низка науковців, аналізуючи співвідношення мирової угоди та медіації, дійшли висновку про відсутність єдиного розуміння та уніфікованого використання цих понять. Більшість дослідників відносять медіацію до альтернативних способів вирішення спорів. С. Щербак стверджує, що процедура медіації може лише співіснувати поряд з виконавчим процесом, відбувається в певній послідовності з використанням комунікативних технік та технологій переговорного процесу та характеризується неформальністю. Крім того, як мета медіативної угоди, яка лише у окремих випадках набуватиме статус мирової угоди, так і її умови, які не пов'язуються з імперативними приписами закону, свідчать про необхідність розмежування зазначених процедур¹².

Медіація може застосовуватися навіть тоді, коли спір уже розглядається компетентним органом. Медіація має певні переваги порівняно з розглядом справ у суді. По-перше, вона забезпечує швидкість; по-друге, відсутність чітких процедурних рамок сприяє більш вільній атмосфері та готовності сторін конфлікту до співпраці; по-третє, прийняття рішення, яке досягнуто шляхом консенсусу, в подальшому, як правило, виконується, і, насамкінець, медіація сприяє комунікації між сторонами, а саме, згуртованості в суспільстві взагалі. Медіативна угода відрізняється від мирової угоди тим, що мирова угода перевіряється і затверджується судом. Суд має право відмовити у затвердженні мирової угоди у процесі виконання рішення з підстав, визначених статтею 207 Цивільного процесуального Кодексу, а у задоволенні заяви про відмову від

примусового виконання рішення – з підстав, визначених статтею 206 Цивільного процесуального Кодексу.

Однією із відмінностей процесуального аспекту мирової угоди від процедури медіації є наявність медіатора в останній. Медіатор – особи, яка може допомагати сторонам медіації сформулювати зміст договору, згідно із досягнутими домовленостями. Проаналізувавши вищезазначені нормативні положення і позиції науковців, слід погодитися із висновком С. Шербак, яка зазначає, що будучи примирливою процедурою, мирова угода безпосередньо реалізується у рамках виконавчого процесу¹³. А медіація – це альтернативний спосіб вирішення спору, який проходить за властивою для нього процедурою поза виконавчим процесом.

З огляду на викладене вище можна констатувати, що застосування альтернативних, досудових способів вирішення спорів, які виникають між учасниками виконавчого провадження при виконанні судових рішень і рішень інших органів (посадових осіб) дасть їм можливість активізувати свою участь у вирішенні питань, які є для них безпосередньо важливими. Пропонується, до застосування виконавцями дискреційних повноважень, таких, як тимчасове обмеження боржника у праві виїзду за межі України чи обмеження права боржника керувати транспортними засобами, провести переговори між сторонами (медіацію) для з'ясування всіх причин і обставин ухилення від виконання зобов'язання, за наслідками якої має укладатися угода про домовленість сторін щодо способів погашення заборгованості. В протилежному випадку, застосування виконавцем дискреційних повноважень буде вважатися виправданим.

1. ДВС Мін'юсту відзвітувала про результати роботи за III квартали 2018 року: URL: [https://www.facebook.com/minjust.official/videos/571509696623794/?__tn__=kC-R&eid=ARDEiJiRb9cr0pcQenH30cBVUXuexF6wltmYiQt1kc8eNpcSYotMIMCrnJOY5asxHQA-Ck46NRLHRoUI&hc_ref=ARTHXF5-iONuEUtLuLldThEOJJe4uQFIGadM-ug6a-PNuvHx4GPIDhhMTMV70pJGblg&fref=nf&__xts__\[0\]=68.ARB-fQnedvJp1Zu8ZUrvhllk-bhMLSg7yfl](https://www.facebook.com/minjust.official/videos/571509696623794/?__tn__=kC-R&eid=ARDEiJiRb9cr0pcQenH30cBVUXuexF6wltmYiQt1kc8eNpcSYotMIMCrnJOY5asxHQA-Ck46NRLHRoUI&hc_ref=ARTHXF5-iONuEUtLuLldThEOJJe4uQFIGadM-ug6a-PNuvHx4GPIDhhMTMV70pJGblg&fref=nf&__xts__[0]=68.ARB-fQnedvJp1Zu8ZUrvhllk-bhMLSg7yfl)

W31y2kiDyh0cPogcxkBoIm5NFMqkZDD1xz51g_Y7Xvx9dogyljssc8x8QJz4
3 B h C R U 6 a U A K M H _ I D z 6 U n S U N W 4 I y J G 8 S j 9 _
i L K L 9 q M M w 0 x 2 w 6 B g U D c G n z b a - 5 B o r _ m g T R -
4vmCeZXIfM1e34L68I7SD_18gAb4tpG2gsA4D2ghmBcbF7TsrQ7HQprKjV
GUxYXFjljowKYX1RgMebApRqkPZvq_vlynjTv2-uVZK93M_ygDVXR0K8y
Ydajtn5V4BDEBuLhFm3RojpGkQYfRie8mHndoyW3sdM0. **2.** Конвенція
про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950, ратифі-
кована Законом України № 475/97-ВР від 17.07.97. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_004. **3.** Рішення ЄСПЛ у справі «Півень проти України» від 29 червня 2004. URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/980_222/print; Рішення ЄСПЛ у справі «Шмалько проти України» від 20 липня 2004. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/980_226; Рішення ЄСПЛ у справі «Чізов проти України» від 17 травня 2005. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/980_350. **4.** Постанова Верховного Суду України від 19.09.2018 року у справі 350/1325/17-Ц. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/76614795>. **5.** Виконання судових рішень: «Ахїллесова п'ята» українського сьогоднішнього дня. URL: <https://if.arbitr.gov.ua/sud5010/pres-centr/publications/393762/>. **6.** ДВС Мін'юсту відзвітувала про результати роботи за iii квартали 2018 року. URL: <https://minjust.gov.ua/news/ministry/dvs-minyustu-vidzvituvala-pro-rezultati-roboti-za-iii-kvartali-2018-roku?fbclid=IwAR1hBbhTRDJ49Ee6x0CTkGpPtr1IM0Bkmv7mgEbAY34uDDNqeAHZfY6jKnE>. **7.** Бурма С. К. Співвідношення понять «примирливі процедури» і «дружнє врегулювання» у міжнародному праві // Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право. 2015. Вип. 32(3). С. 168-171. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2015_32%283%29_43. **8.** Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 №1404-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/1404-19>. **9.** Верба О. Б. Особливості визнання судом мирової угоди на стадії виконавчого провадження. URL: <http://radnuk.info/statti/579-vukonavche/14936-2011-01-21-02-50-38.html>. **10.** Про практику розгляду судами скарг на рішення, дії або бездіяльність органів і посадових осіб державної виконавчої служби та звернень учасників виконавчого провадження: Постанова Пленуму Верховного суду України від 26.12.2003 року № 14. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0014700-03/print>. **11.** Малиарчук Л. С. Проблемні аспекти укладення мирової угоди при примусовому виконанні виконавчого напису нотаріуса // Правова наукова школа Фурси С Я / упоряд. к.ю.н., проф. Фурса Є. І., асп. Нікітюк О. М. Київ: Алерта, 2016. С. 372. **12.** Шербак С. В. Примирення сторін у виконавчому процесі та посередництво: спірні питання // Цивілістична процесуальна думка. 2016. № 3. С. 64-68. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/tsprv_2016_3_15/ **13.** Там само.

Horban Nataliia. On advantages of mediation and amicable agreement in enforcement proceeding

The sphere of compliance with court decisions and decisions of other authorities and persons in enforcement proceeding have become the subject of particular attention. Legislators, researches and practitioners are searching for all the possible means and mechanisms, the application of which shall facilitate the performance of 1 790 540 of enforcement proceedings, which had been registered till October 2018 in the automatic system of enforcement proceedings. Otherwise, the performance of the system of justice will not be effective.

The Ministry of Justice approved the Passport on the system of enforcement proceedings of court decisions. The issue of mediation is considered there as the first strategic goal, connected with the encouragement for voluntary execution of judgments and development of progressive regulations involved in the mediation procedure.

Today the judicial practice on estimation of enforcement officer's performance in case of non-compliance with court decisions is changing. Earlier, as a rule, the decisions were made in favour of the State Enforcement Service. The courts rejected to satisfy claimant's demands, the rights of the latter had been violated in connection with non-compliance with court decision on recognizing the non-performance of state enforcement officers illegal, that also led to non-compliance with court decision. So, the liability of state enforcement officers for their performance results has been increasing.

The means of influence upon the debtors in enforcement proceeding at legislative and administrative levels have been extended. In accordance with the current legislation almost 133 thousand debtors on alimony payments have been restricted the right to free travel abroad, to driving a transport vehicle, to using of the weapons and to hunting.

In current difficult economic conditions, it is not possible to consider the practice of legislative restrictions of debtor's rights in case of non-performance of their obligations, imposed to them by the court, absolutely correct and positive. Achieved by the authorities of the State Enforcement Service or private enforcement officers discharge of plaintiff's claim very often corresponds with the violation of the debtor's rights. It becomes even more severe, if there is an abuse of discretionary authorities by the appropriate authorities of the State Enforcement Service or private enforcement officers. In order to avoid such a situation, it is offered to vest in a debtor and a plaintiff the right to mediation. The results of the latter shall be documentary drafted by legal means.

The disputes between the state enforcement officer and the parties may also be settled by means of Alternative Dispute Resolution (ADR). The basic aim of ADR method is that the parties, that caused the dispute, shall settle it by themselves, not transferring the responsibility for its settlement to the other

authorities or the court, because it is directly connected with their personal rights, obligations and interests.

The Rule of Law stipulates not only the value and guarantee of individual rights and freedoms. It is presumed, that this principle also facilitates responsible attitude to obligations, because they are tightly connected with the human rights.

In contrast to mediation the current Law of Ukraine «On enforcement proceeding» contains the provisions, which allow the establishment of amicable agreement. Some researches, analyzing the correlation of amicable agreement and mediation, came to the conclusion on the absence of unique understanding and using of these concepts. The majority of researches consider mediation to be one of the ADR methods.

Mediation has certain advantages, comparing to the court hearing of the case. Firstly, it provides quickness, secondly – the absence of strict procedural rules facilitates free atmosphere and readiness of the disputing parties for cooperation; thirdly, the decision, made by means of consensus is in most cases performed, and, at last, mediation facilitates communication among the parties, i.e. cohesion in the society in general.

Considering all of the above-mentioned, one can note, that the application of ADR methods, that appear among the participants of enforcement procedure while performing court and other authorities (for example, public officials') decisions, shall provide them with an opportunity to participation in problem solving more actively, that are essential for them. It is offered to held negotiations (mediation) between the disputing parties in order to clear up all the reasons and circumstances of avoidance of an obligation, following the consequences of which shall be concluded an amicable agreement on the means of redemption of debts before exercising discretionary authorities by the state enforcement officer, such as temporary restriction the debtor's right to free travel abroad or to driving a transport vehicle. Otherwise, the application of discretionary authorities by the state enforcement officer shall be considered justified.

Keywords: enforcement proceeding, mediation, amicable agreement, state enforcement officer.